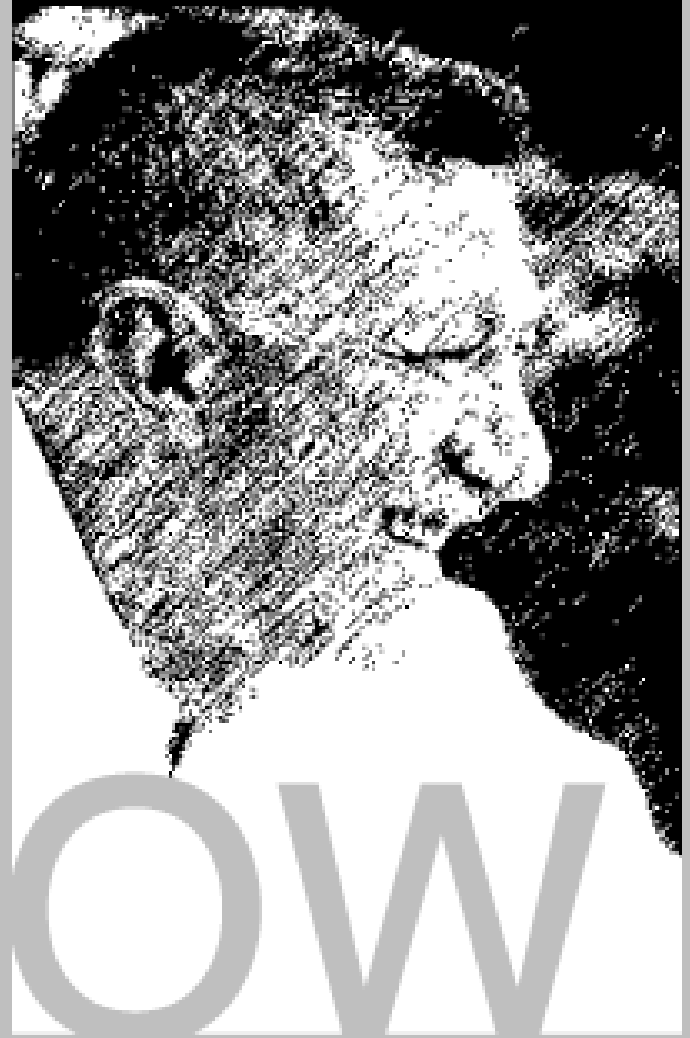

قلمرو و فضای شخصی

ارائه دهنده:

زینب فدائی کارشناس ارشد پرستاری

MASLOW

A B R A H A M H . M A S L O W

P U B L I C A T I O N S

A C U R R E N T L I S T O F B O O K S A N D A R T I C L E S

■ انسان موجودی است نیازمند و نیازمندی عین ذات و سرشت اوست دامنه احتیاجاتش بین وسیع و شامل نیازهای جسمی و روانی، عاطفی، مادی، معنوی است بنابراین بخش اعظم تلاشهای انسان در این رابطه است که نیازی را از خود دفع یا انرا به گونه‌ای مطلوب ارضا کند.

*Self
Actualization
Needs*

Esteem Needs

Belonging Needs

Safety Needs

Physiological Needs

■ با توجه به هرم مازلوویکی از نیازهای انسان نیاز به امنیت می‌باشد که شامل دو بعد روانی و جسمی می‌باشد. بدین معنا که انسان نیازمند است هم در محیط فیزیکی و هم در ارتباطات خود احساس امنیت نماید ایجاد مرزهای جغرافیایی و مشخص نمودن محدوده محل زندگی خود از دیگران با علائم و نشانه‌های مختلف و نیز ایجاد مرزهای ارتباطی مانند اشارات غیر کلامی و عدم تماس چشمی در حین ارتباط یا قراردادن حایل میان خود و دیگران مصادیقی از وجود این نیاز در انسان می‌باشند.

■ داشتن قلمرو و حفظ آن احساس ایمنی و امنیت را تضمین می‌کند. نیاز بر ایمنی و امنیت از نیازهای مهم انسان است که بخش مهمی از آن نیاز نیاز به خلوت و امنیت است. خلوت در رفع اضطراب و ایجاد آرامش انسان نقش اساسی دارد.

تاریخچه

■ از سال 1920 مطالعات در مورد قلمرو انسانی شروع شد.

■ ابتدا روی حیوانات و سپس روی انسان بررسی شد
از نظر جنبه و ماهیت:

■ ژنتیکی

■ اکتسابی

■ اکتسابی و ژنتیکی

قلمرو و فضای شخصی

■ قلمرو عبارت است از نیاز به دستیابی، حفظ و دفاع از حق خود در فضا. قلمرو از این جهت مهم است که منجر به حس حریم خصوصی، هویت، امنیت و کنترل در افراد می‌شود.

■ در طی تعامل بین فردی، افراد بسته به فرهنگ، ماهیت ارتباط و شرایط خود، فاصله‌های مختلفی را از یکدیگر حفظ می‌کنند. وقتی فضای شخصی تهدید می‌شود، افراد به حالت دفاعی پاسخ می‌دهند و ارتباط کمتری برقرار می‌کنند.

zones include:

- Intimate: touch to 18 inches (45 cm)
- Personal: 18 inches to 4 feet (about 122 cm)
- Social: 4 feet to 12 feet (about 365 cm)
- Public: 12 feet or more

تعریف قلمرو و قلمروگرایی

- قلمرو از دیدگاه دکتر پورافکار
- قلمرو از دیدگاه کوزیر (*kozier*)
- قلمرو از دیدگاه *Phipps*
- قلمرو از دیدگاه معماریان

انواع قلمرو

در کل قلمرو شامل دو جزء است:

1. محیطی

2. مرکزی

مناطق فضای شخصی

فاصله صمیمی (+ تا ۱۸ اینچ)

- نگه داشتن نوزاد گریبان
- انجام معاینه فیزیکی
- استحمام، نظافت، لباس پوشاندن، تغذیه و توالیت بیمار
- تعویض پانسمان جراحی بیمار

فاصله شخصی (۱۸ اینچ - ۴ فوت)

- نشستن در بالین بیمار
- گرفتن تاریخچه پرستاری از بیمار
- آموزش انفرادی بیمار

فاصله اجتماعی (۴-۱۲ فوت)

- دادن راهنمایی به ملاقاتی‌ها در راهرو
- پرسیدن در راهرو از خانواده‌ها که آیا به کمک احتیاج دارند
- دادن گزارش شفاهی به گروهی از پرستاران

فاصله عمومی (۱۲ فوت و بیشتر)

- سخنرانی در انجمن
- سخنرانی در کلاس دانش آموزان
- شهادت در جلسه دادرسی

مناطق ویژه لمس

منطقه اجتماعی (مجوز لازم نیست)

دست‌ها، بازوها، شانه‌ها، پشت

منطقه رضایت (مجوز لازم است)

دهان، مچ، پا

منطقه آسیب‌پذیر (نیاز به مراقبت ویژه)

صورت، گردن، جلوی بدن

منطقه صمیمی (اجازه و حساسیت زیاد مورد نیاز است)

دستگاه تناسلی، راست روده

NURSING & TERRITORIALITY

نقش کادر درمان در حفظ

قلمرو بیماران

عکس العمل مددجویان نسبت به ورود به قلمرو آنان

- دفاع پر خاشگرانه
- کاهش همکاری
- تغییر در الگوی خواب
- ایجاد احساسات منفی
- ترس و اضطراب
- مقاومت در برابر انجام مراقبتها
- فراموش کردن آموزشها
- اجتناب از تماس چشمی
- خجالت و احساس ناتوانی و آسیب پذیری

شکستن حریم بیمار در سه مقوله مورد بررسی قرار میگیرد:

1. در ملا عام قرار دادن مسائل خصوصی بیمار
2. خوار نمودن و بد نظر کردن بیمار در چشم دیگران
3. بهم زدن خلوت و انزوای روانی و فیزیکی بیمار

حفظ حریم شخصی جزء اصول چهارگانه اخلاقی کارکنان
بهداشتی هست که این اصول بر چهار رکن استوار
است:

1. احترام به خود مختاری بیمار
2. ارائه اقدامات مفید و سودمند
3. جلوگیری از آسیب و صدمه
4. رعایت عدالت

رعایت خلوت بیمار از راههای زیر
امکان پذیر است:

- کنار تخت بیمار پرده قرار گیرد.
- در زدن قبل از ورود به اتاق بیمار
- صحبت با بیمار قبل از ورود به داخل پرده
- حفظ اسرار خصوصی بیمار

رعایت قلمروی انسانی و فضای شخصی بیمار باعث:

- ارتباط مطلوب مددجو با کارکنان
- احساس امنیت مددجو
- کاهش مدت اقامت در بیمارستان
- کاهش هزینه ها
- افزایش انگیزه کارکنان جهت ارائه بهتر خدمات

شأن و مقام بیمار

مقدمه

- منشور حقوق بیمار عبارت است از: دفاع از حقوق انسان به منظور حفظ حرمت و عزت او برای اطمینان از این که در مواقع بیماری بدون هر گونه تبعیض از جسم و جان و سلامت او مراقبت کافی بعمل خواهد آمد و این مراقبت در محیطی سرشار از احترام و با کیفیت مطلوب ارائه خواهد شد.
- احترام به شأن افراد به عنوان اساس و بنیاد مراقبت پرستاری در نظر گرفته شده و هر روزه از اهمیت بیشتری برخوردار می گردد.
- در اعلامیه 1948 مجمع عمومی سازمان ملل متحد به اهمیت حفظ شأن و مقام به عنوان پایه اساسی سلامت انسان تاکید شده است.
- سازمان بهداشت جهانی نیز در اعلامیه 1994 آمستردام توجه به شأن و مقام را در ارتقاء سلامت بیماران یک فاکتور مهم قلمداد می کند و اهم حقوق بیماران را حق داشتن رضایت آگاهانه، دسترسی به خدمات بهداشتی، محرمانه ماندن اطلاعات و حفظ حریم و خلوت آنها ذکر کرده است.

تعریف

- واژه dignity از دو کلمه لاتین «dignitus» به معنای لیاقت و شایستگی و «dignus» به معنای ارزش و بها مشتق شده است.
- شأن یک مفهوم مهم و اساسی در پرستاری و جنبه مرکزی مراقبت پرستاری بوده و تعاریف مختلفی از آن ارائه شده است.
- شأن و منزلت بخشی از هویت انسان ها صرف نظر از موقعیت ها و یا عقاید آنهاست.
- شأن و منزلت شامل چهار ویژگی احترام، استقلال، توانمندی و ارتباط است.

تاریخچه

- توجه به شأن و مقام بیمار در رشته های گروه پزشکی سابقه دیرینه ای دارد شاید بتوان گفت که از نظر تاریخی به توصیه های سقراط و تاکید وی بر احترام و حفظ منزلت بیمار باز می گردد. اسلام نه تنها این بحث را تاکید کرده است بلکه بر ابعاد گوناگون آن مانند حقوق متقابل بیمار و پزشک و بیمار و جامعه نیز توجه زیادی مبذول داشته است.
- تداوم توجه به این پدیده در متون و تحقیقات علوم پزشکی خصوصاً در طی چند دهه اخیر گسترش بیشتری یافته و مباحث زیادی را در امر مراقبتهای بهداشتی به خود اختصاص داده است .
- در ایران نیز در سال 1381 در منشور 10 ماده ای حقوق بیمار به شان و مقام بیمار توجه شده است.

مفهوم کلی شأن

■ شأن انسانی : یک ارزش ذاتی و جدایی ناپذیر است که به هر فرد تعلق دارد و وابسته به شرایط نیست.

■ شأن اجتماعی: در شأن انسانی نهفته است و یکی از پیامدهای آن به رسمیت شناخته شدن فرد است. بر خلاف شأن انسانی بستگی به شرایط دارد

■ دوجنبه از شأن اجتماعی شامل: شأن ارتباطی و شأنخود می باشد.

شأن از دیدگاه بیماران

- دیده شدن به عنوان یک انسان کامل
- دارای ارزش و احترام بودن
- برآورده شدن تمامی نیازهای بیمار و نه فقط نیازهای جسمی
- حفظ حریم، حفظ استقلال، مشارکت در امر مراقبت، مشارکت در تصمیم گیری، داشتن حق انتخاب، برآورده شدن نیازهای اطلاعاتی، دریافت محبت

فاکتور و معیارهای وزارت بهداشت انگلستان برای حفظ شأن بیماران

- نگرش و رفتار
- توجه به هویت اشخاص
- قلمرو و فضای شخصی
- ارتباط پرستاران و بیماران
- محرمانه ماندن اطلاعات بیماران
- شأن و منزلت بیماران
- حفظ خلوت بیماران

پیامدهای حفظ شأن و منزلت بیماران

- احساس توانمندی و تصویر مثبت از خود
- افزایش عزت نفس بیماران
- کاهش استرس و اضطراب بیماران
- افزایش رضایتمندی بیماران
- کاهش مدت بستری در بیمارستان
- افزایش پیامدهای مراقبت از بیماران

پیامدهای رعایت نکردن شأن و منزلت بیماران

- احساس پوچی
- افسردگی
- افزایش نارضایتی
- افزایش طول اقامت در بیمارستان
- از دست دادن عزت نفس

نقش پرستار در حفظ شأن و منزلت بیماران

- جهت حفظ شأن و منزلت بیمار نیاز است که توقعات بیماران شناسایی و برآورده شود.
- تعامل متقابل بیمار و پرستار نقش مهمی در حفظ شأن بیماران دارد
- مهارت های زیر برای حفظ شأن بیماران ضروری است:
  1. مهارت ارتباط کلامی و غیر کلامی مانند گوش دادن فعال و مودبانه
  2. مهارت های برخورد قاطع با افرادی که شان بیماران را رعایت نمیکنند.

پرسیدن سوالات زیر برای حفظ شان بیمار کمک کننده می باشد:

---

1. چه چیزی؟
2. چه موقع؟
3. کجا
4. به چه دلیل؟
5. چه کسی؟
6. چگونه؟

پایان ارائه قسمت سوم
از کارگاه ارتباط با بیمار

Thank you for your attention

Question???